

HOLICKO

KRAJEM EMILA HOLUBA

Pracovní list s informacemi o obci, matematickými a čtenářskými úlohami.

HOLICE

Místní části: Holice, Kamenec, Koudelka, Podhráz, Podlesí, Roveňsko a Staré Holice

Počet obyvatel

6 767

(k 1. 1. 2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů

1 848

(k 26. 3. 2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha

1 965 ha

(k 1. 1. 2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka

1336

Holice – město neznámé energie

- Centrum holického regionu
- Obec složená z nejvíce místních částí (7) na Holicku
- Nejvíce početná obec Holicka, co se obyvatel i domů týče
- Obec s jediným africkým muzeem v ČR
- Město, které znají radioamatéři celého světa
- Místo konání šampionátu šlapacích vozítek
- Rodiště celosvětově uznávaného Dr. Emila Holuba
- Klub českých velocipedistů – nejstarší stále fungující sportovní klub v Holicích

Spolufinancováno
Evropskou unií

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

ih MAS
HOLICKO o.p.s.

Informace o městu Holice a jeho historii

V celorepublikovém povědomí jsou Holice neodmyslitelně spjaty s motokrosovými závody mistrovství světa a se svým rodákem Dr. Emilem Holubem. Jeho jméno zde nese ulice, základní i mateřská škola nebo gymnázium. Víme o nich ale už staletí před tím, než se cestovatel vůbec narodil. Poprvé jsou písemně zmiňovány v roce 1336 a již ve středověku se staly přirozeným centrem východní části současného okresu Pardubice.

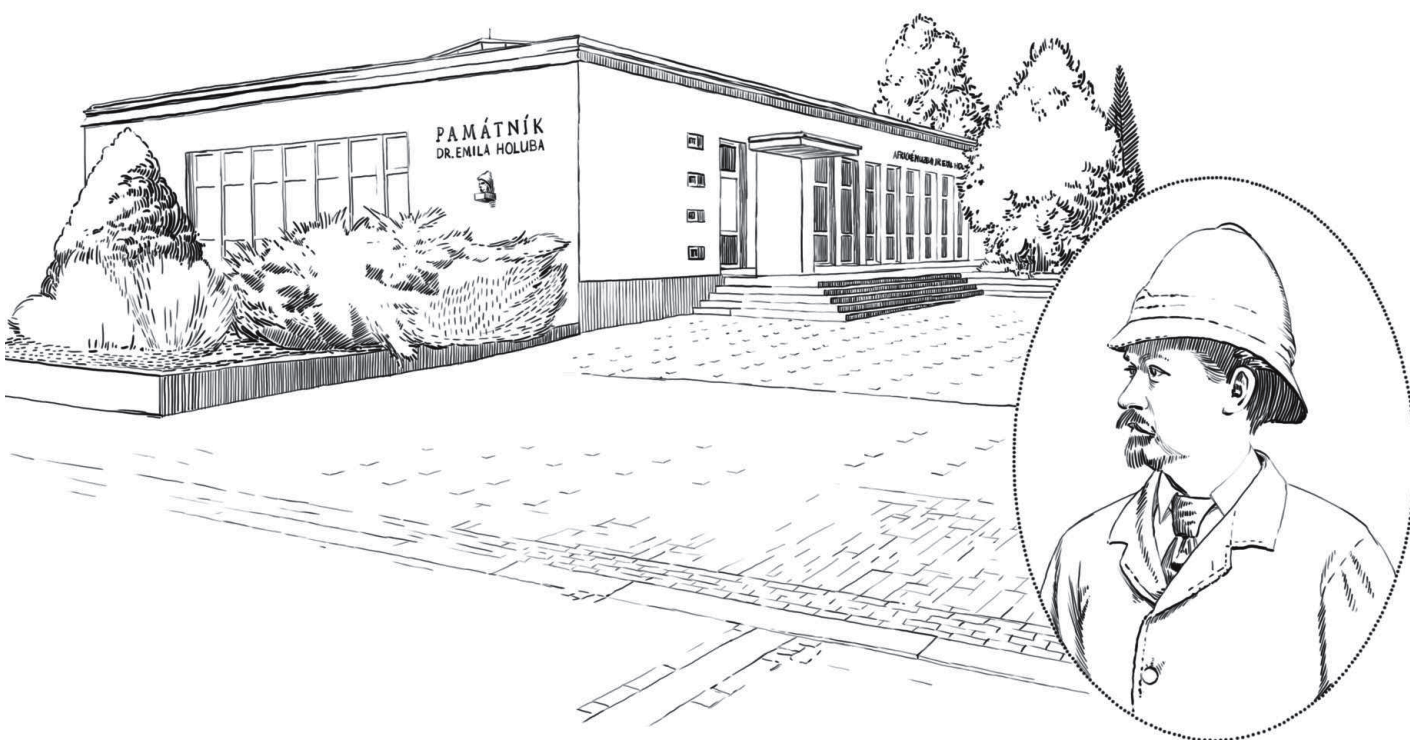
A jak přišly Holice ke svému názvu? Už na konci 13. století totiž začalo na popud panovníka mýcení lesů v okolí dnešního města. Zcela odlišný krajinný ráz vytvářel hluboký hvozď a vládnoucí Přemyslovci měli zájem na jeho osídlování. Vzniklé mýtiny tak osazovali němečtí osadníci a právě oni, zřejmě v čele s jakýmsi Eklinem, založili lánovou osadu Ekleinsdorf. Již v roce 1349 se v pramenech objevuje prvně český název Holicz (zřejmě od slova holiny), a sice v listině jmenující mezi kostely vysokomýtského děkanátu litomyšlského biskupství i farní kostel v Holicích.

Pokud se posuneme do dalšího století, zjistíme, že Holice jsou rodištěm jedné z významných historických postav. Postupem let se majiteli Holic stal rod Šternberků, kteří se poté začali psát jako Holičtí ze Šternberka. Patrně oni založili zdejší tvrz, v níž se v roce 1425 narodila Kunhuta, první manželka pozdějšího českého krále Jiřího z Poděbrad. Její otec Smil, stoupenec kališníků a spolučestitel stížného listu proti upálení mistra Jana Husa, se dokonce po smrti císaře a krále Zikmunda Lucemburského stal v roce 1437 správcem Českého království.

A kdy se ze vsi stalo město? Za první republiky navštívil Holice, známé především obuvnickým průmyslem, prezident Tomáš Garrigue Masaryk. Dne 25. dubna 1931 schválila ministerská rada povýšení Holic na město. Do historie města se na věky zapsal i konec druhé světové války. Povstání občanů proti německým okupantům se odehrálo 5. a 6. května 1945. Bilance vykazovala 58 padlých, velký počet raněných, vybombardované domy, vypálenou radnici, ale třeba i z věže kostela sestřelený německý letoun Focke-Wulf 190.

Městem neznámé energie ho nazval další významný rodák, tentokrát z uměleckého prostředí – Karel Malich. I když po 2. světové válce z Holic odešel, na své rodné město nikdy nezanevřel.

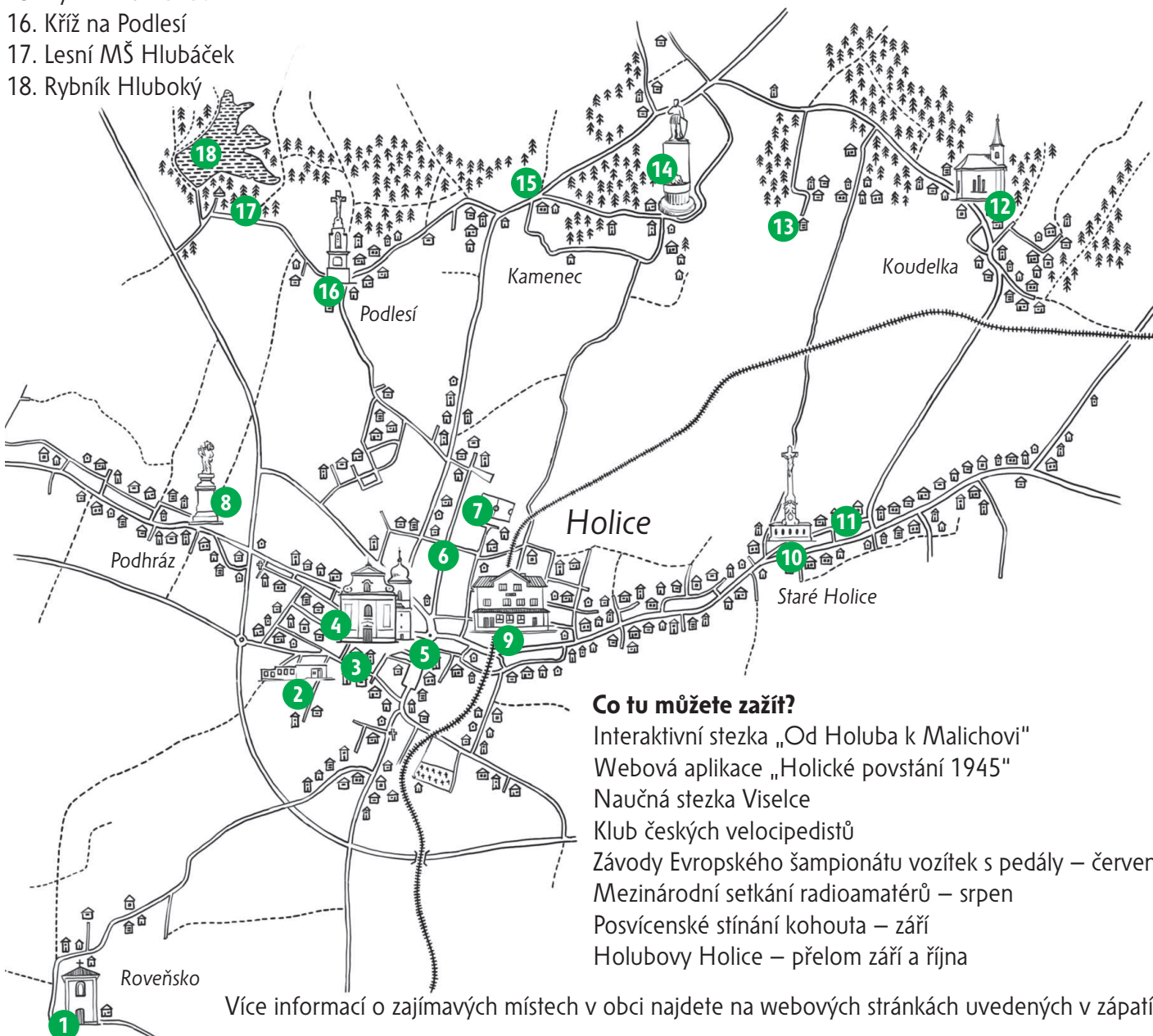
Historicky má město sedm částí: Holice, Staré Holice, Koudelka, Kamenec, Podlesí, Podhráz a Roveňsko.

Zajímavosti ve městě Holice

Co tu můžete vidět?

1. Kaple v Roveňsku
2. MŠ Pardubická
3. ZŠ Komenského
4. Kostel sv. Martina s farou
5. Náměstí T. G. Masaryka – detailněji zobrazené na následující straně
6. Holubova ulice – detailněji zobrazená na následující straně – **body pro matematické úlohy č. 1-6**
7. Městský stadion
8. Socha sv. Jana Nepomuckého na Podhrázi
9. Vlaková zastávka Holice
10. Kříž ve Starých Holicích
11. MŠ Staroholická
12. Kaple Panny Marie na Koudelce
13. Rybník Blažkovec
14. Socha sv. Václava na Kamenci
15. Rybník Kamenec
16. Kříž na Podlesí
17. Lesní MŠ Hlubáček
18. Rybník Hluboký

Co tu můžete zažít?

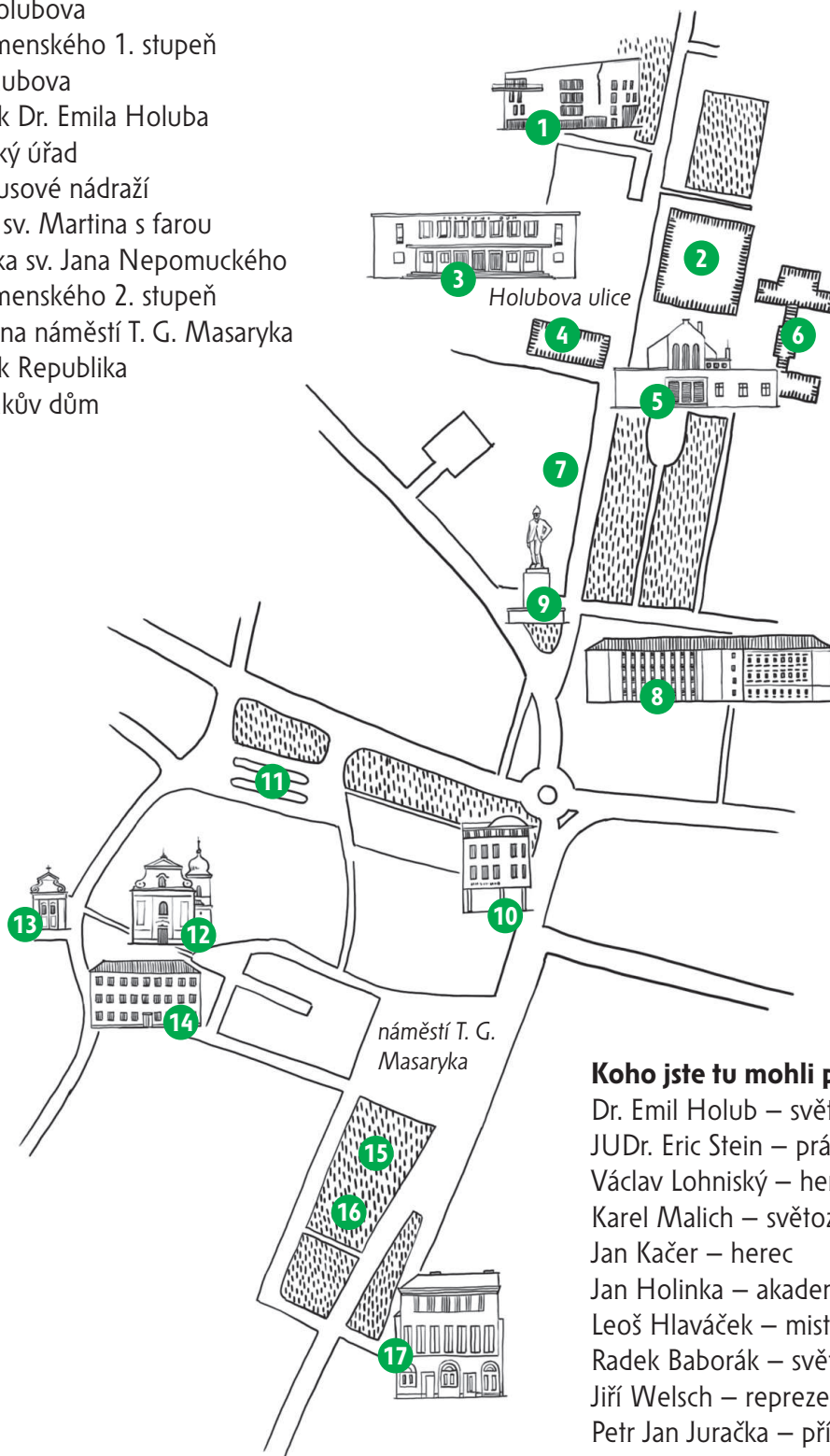
- Interaktivní stezka „Od Holuba k Malichovi“
- Webová aplikace „Holické povstání 1945“
- Naučná stezka Viselce
- Klub českých velocipedistů
- Závody Evropského šampionátu vozítek s pedály – červen
- Mezinárodní setkání radioamatérů – srpen
- Posvícenské stínání kohouta – září
- Holubovy Holice – přelom září a října

Více informací o zajímavých místech v obci najdete na webových stránkách uvedených v zápatí.

Zajímavosti ve městě Holice – detail náměstí a Holubovy ulice

Co tu můžete vidět?

1. ZUŠ Karla Malicha
2. Sportovní hala
3. Kulturní dům – **bod pro matematickou úlohu č. 1 (sloupy na Kulturním domě)**
4. Africké muzeum Dr. Emila Holuba – **bod pro matematické úlohy č. 2-5**
5. Sokolovna s parkem – **bod pro matematickou úlohu č. 6 (dveře sokolovny)**
6. MŠ Holubova
7. ZŠ Komenského 1. stupeň
8. ZŠ Holubova
9. Pomník Dr. Emila Holuba
10. Městský úřad
11. Autobusové nádraží
12. Kostel sv. Martina s farou
13. Kaplička sv. Jana Nepomuckého
14. ZŠ Komenského 2. stupeň
15. Kašna na náměstí T. G. Masaryka
16. Pomník Republika
17. Zemánkův dům

Koho jste tu mohli potkat?

- Dr. Emil Holub – světoznámý cestovatel
JUDr. Eric Stein – právník a diplomat
Václav Lohniský – herec
Karel Malich – světoznámý sochař, grafik a malíř
Jan Kačer – herec
Jan Holinka – akademický sochař a malíř
Leoš Hlaváček – mistr světa ve sportovní střelbě
Radek Baborák – světoznámý hornista a dirigent
Jiří Welsch – reprezentant v basketbalu
Petr Jan Juračka – přírodovědec, fotograf a cestovatel

Více informací o zajímavých místech v obci najdete na webových stránkách uvedených v zápatí.

Matematické úlohy ve městě Holice pro žáky 1. a 2. stupně ZŠ

Pro výpočet lze využít aplikaci MathCityMap Kód: 8922278

Umístění: Místa najdete v mapce na str. 3

Informace o této trase Počet úloh: 6

Očekávaná doba trvání: 50 minut

Délka: 0.1 km

Výsledky a řešení úloh naleznete na webových stránkách uvedených v zápatí tohoto listu.

Mat 1

LEHČÍ

Sloupy na Kulturním domě

Nad schody u vstupu do kulturního domu jsou sloupy. Skupina dětí se rozestavila mezi sloupy tak, že mezi první a druhý sloup zleva si stouplо 1 dítě, mezi druhý a třetí sloup 2 děti a postupně mezi každé dva další sousední sloupy o 1 dítě víc než mezi předchozí dvojici sloupů. Kolik dětí stojí mezi všemi sloupy dohromady?

Odpověď: _____

Nápověda 1 Spočítejte všechny sloupy a místa mezi nimi.

Nápověda 2 Kolik dětí bude mezi posledním a předposledním sloupem?

Nápověda 3 Nezapomeňte sečíst všechny počty dětí mezi jednotlivými sloupy dohromady.

Mat 2

LEHČÍ

Velká okna na Africkém muzeu Dr. Emila Holuba I

Při pohledu na čelní zeď Památníku dr. Emila Holuba vidíme vedle vchodových dveří velká trojdílná okna. Jakou část obsahu všech velkých trojdílných oken na této zdi napravo od vchodových dveří tvoří trojdílná okna, která jsou od vchodových dveří umístěna nalevo? Výsledek vyjádřete zlomkem.

Odpověď: _____

Nápověda 1 Najděte správnou zeď a spočítejte velká okna.

Nápověda 2 Určete počet oken napravo. Porovnejte s počtem oken nalevo.

Velká okna na Africkém muzeu Dr. Emila Holuba II

Vyjádřete pomocí zlomku, jakou část obsahu všech trojdílných oken tvoří jedno trojdílné okno na zdi u vchodu od památníku.

Odpověď: _____

- Nápověda 1 Část počítáme ze všech trojdílných oken na této zdi (při pohledu čelem ke dveřím).
Nápověda 2 Spočítejte všechna okna na zdi.

Velká okna na Africkém muzeu Dr. Emila Holuba III

Při pohledu na čelní zeď Památníku dr. Emila Holuba vidíme vedle vchodových dveří velká trojdílná okna. Jakou část obsahu všech velkých trojdílných oken na této zdi napravo od vchodových dveří tvoří trojdílná okna, která jsou od vchodových dveří umístěna nalevo? Výsledek vyjádřete pomocí procent.

Odpověď: _____

- Nápověda 1 Nápověda 1 - $1 - 1/2 = 50 \%$
 $1/4 = 25 \%$
Nápověda 2 Neurčujte část vzhledem ke všem velkým oknům vedle vchodových dveří, ale jen ke všem velkým oknům od vchodových dveří napravo (při pohledu na tyto dveře).

Dřevěné sochy před Africkým muzeem Dr. Emila Holuba

Před Africkým muzeem Dr. Emila Holuba stojí dřevěné sochy. Kolika způsoby bychom je mohli postavit vedle sebe, aby žádná dvě pořadí soch nebyla stejná?

Odpověď: _____

Nápověda 1 *Spočítejte sochy.*

Nápověda 2 *Když lev zůstane na místě, kolik je možností pro záměnu zbylých soch?*

Dveře sokolovny

Výplň vchodových dveří sokolovny zdobí soustředné kružnice. Jakou část obsahu největšího kruhu tvoří nejmenší kruh? Vyjádřete ji zlomkem.

Odpověď: _____

Nápověda 1 *Najděte soustředné kružnice.*

Nápověda 2 *Kolikrát je poloměr největší kružnice větší než té nejmenší?*

Nápověda 3 *Budete potřebovat vypočítat obsahy obou kruhů.*

Koudelecký hrad

Pověst z knížky Holicko – pověsti a povídky

Na konci XIII. století stávaly v obvodu Holic dva hrady. Historicky zjištěné sídlo pánů ze Šternberka, později Neptalima z Frimburka a dalších držitelů se vypínalo ve středu samého města. Po hradu na Věžišti zbyly jen neznatelné valy s příkopy, z nichž se dá usuzovat na jeho existenci. Jeho osudy však staletí plně přikryla rouškou zapomnění. Historicky není o něm téměř nic doloženo.

Z pokolení na pokolení se však v paměti lidu udržovalo tvrzení, že i na Koudelce, východně od nynější osady, stával hrad. Ani o něm skoupá historie nic nevypráví. Pouze rovina temene kopce nad lesem Janatkou a haditá, stromy zarostlá cesta i dva hluboké, ve stráni vyryté, dnes již neužívané úvozy, běžící těsně vedle sebe, by svědčily, že pověsti o existenci tohoto hradu by nebyly tak zcela nepravděpodobné.

Další, byť řídké, nálezy přece jen dokazují, že pověst má v něčem základ. Na západní straně kopce kdysi stávalo pět chalup. Když stavěli první z nich, našli při kopání základů cihly, které použili při stavbě. Po odkrytí vrchní zeminy přišli na tři schody, jež snad vedly do nějakého sklepení. Nevěnovali tomu však zvláštní pozornost a schody zazdili.

Při vykopávání jalůvčiny lemující jižní svah našli zlatou lžičku a dvě jí podobné zlaté vidličky. Při kácení dříví v Janatce ještě vykopali železná pouta.

K těmto drobtům skutečnosti připojila fantazie lidu řadu pověstí, jež vám neváhám pro zajímavost sdělit.

Pán domnělého hradu slul prý Koudelka, jeho soused na Věžišti zase Velen či Velin, dle jiných se jmenoval Šafránek. Oba sousedé žili spolu v klidu a míru. Často se navštěvovali, a proto, aby nemuseli houštinami a výmoly, spojili svá sídla schůdnou cestou. Cesta zvaná Příčnice vedla od Janatky až po velinskou stráň, je prý zbytek cesty, po níž se často brali rytíři s hlučným průvodem, aby si opláceli sousedské návštěvy.

Cesta z koudeleckého hradu prý vedla překrásnou mohutnou dubinou. Tamnímu lesu, ač borovému a smrkovému, se říkalo Dubina. Právě odtud silný Janata, o němž vyprávím v jiné pověsti, odnášel silné dubové kmeny. Jinak se prý po koudeleckých stráních prostíraly úrodné vinice a bohaté chmelnice.

V místech nynější Janatky bývala v těch dobách panská zahrada, v níž se křížovaly aleje z akátů a modřínů, vytvarované na způsob klenutých chodeb. Byly tak husté, že bylo třeba získat přístup světlu uměle vystříhanými děrami, jež se podobaly oknům. Vchody a východy pak byly upraveny jako dveře. Jednou z těchto zelených chodeb se přicházelo až k Příčnici.

Tenkrát, když se věže obou hradů hrdě vypínaly nad obzor, bylo v naší krajině hojně zvěře, zejména černé. Kanci, opatření hroznou zbraní – silnými tesáky – ohrožovali život chodců. Napadli-li bezbranného, byl ztracen.

Aby své rodiny a poddané uchránili před takovým nebezpečím, přišli držitelé obou hradů na zvláštní nápad. Příčnice byla vroubená silnými duby. Těm shora osekali větve, položili na takto přirozeně upravené lešení trámce a zbudovali na nich visutou chodbu, která oba hrady bezpečně spojila. Vystupovalo se na ni ze vzpomínané loubové chodby vedoucí od panské zahrady k Příčnici.

Podobná visutá chodba spojovala hrad na Věžišti s Milenkou u Ostřetína a jiná vedla na holický hrad.

Kolik zde bylo černé zvěře, o tom svědčí i pojmenování Svinský potok. Asi v těchto místech, kde bývala Bolehovského kovárna a Kmentův statek, rozléval se široce potok, a právě tady nesl zmíněný název. Jistě sem docházela k napájení černá zvěř, jež nadělala mnoho škod a ničila úrodu.

To, že zvláště po koudeleckém hradu nezůstaly znatelnější pozůstatky, vedlo k tomu, že si lidé vyprávěli, jak se hrad propadl. Jeho poslední držitel, bezdětný bělovlasý stařec bez rodiny a přátel, obýval rozsáhlý hrad samotinký se starým sluhou. Když zemřel, uložil věrný sluha mrtvolu do skleněné rakve a tu do stříbrné, do níž snesl vše, co vzácného a drahého hrad choval. Pána hradu i s jeho poklady pochoval na místě nikomu neznámém.

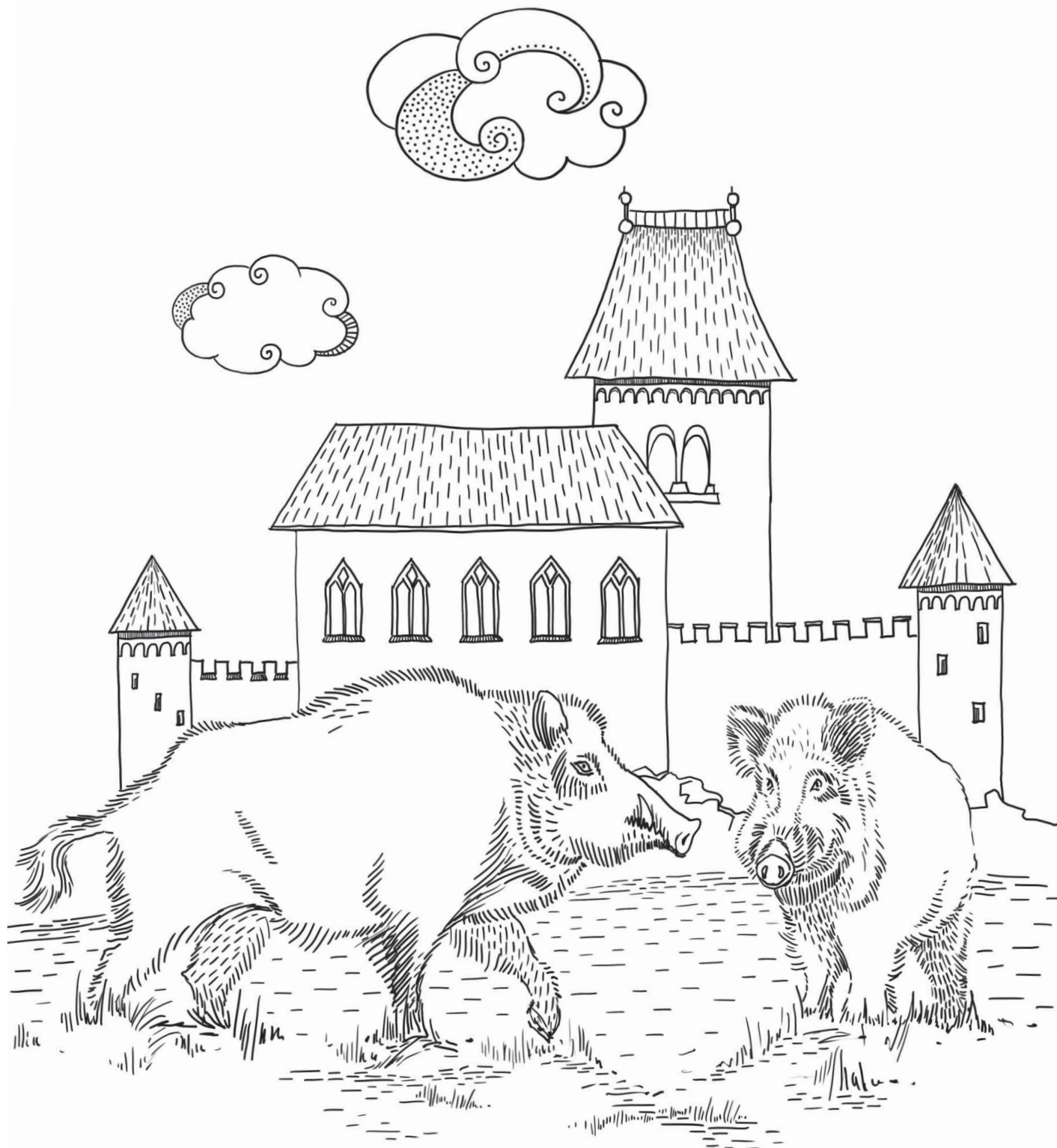
Jiní vykládají zánik hradu jinak. Poslední rytíř, který zde sídlil, byl nedobrých mravů – lakotný, loupeživý a nelidský. Ze svého odlehlého hradu vyjížděl k cestám, kde přepadl a olupoval cestující kupce. Ve své zpupnosti dal prý vypálit i koudelecký klášter. Nikdo si před ním nebyl jist životem a majetkem, každý se jeho hradu vyhýbal a okolí pustlo.

Jednou na loupežné výpravě v lesích zabloudil. Stmívalo se. Opuštěn svou čeledí marně hledal východ, až dospěl k lesní chatě. Obývala ji široko daleko známá kouzelnice. Vstoupil a zpuštěně poroučel, aby ho vyvedla z lesa. Odpovědí mu byl příšerný smích, po němž žena zmizela. Když se vzpamatoval, užasl, neboť stál před svým hradem. Vzkročil do brány, ale stanul jako přimražen. Před ním stála záhadná žena z lesní chaty. Pokročil k ní, aby ji ztrestal, ale v tom se s hromovým rachotem propadl hrad i se zpuštěným rytířem.

Z mlhovin pověstí lze odvodit, že zánik tohoto hradu, jestli vůbec jaký stával, byl tak náhlý a za tak mimořádných okolností, že lid tomu dal výraz i v pověstech neobyčejným a romantickým rozuzlením.

Všechno tu čas změnil k nepoznání, vše zakryl rouškou tajemna, jen pověst zůstala. Po sedm pokolení prý byla děděna a korunuje vypravování o koudeleckém hradu věštbou, „že jednou se Koudelka městu vyrovná“. To tenkrát, až se najde propadlý klášterní zvon, jehož umístění v Holicích tyto tak povznese, že i Prahu předčí.

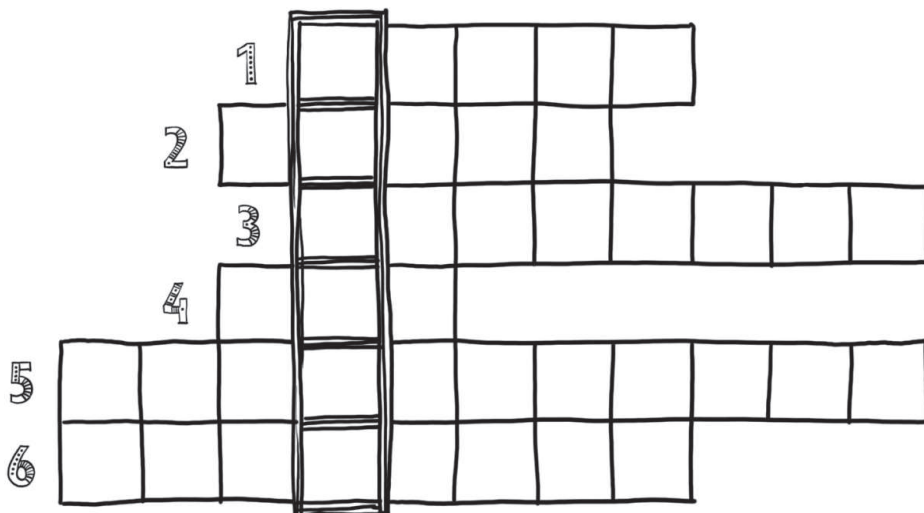

Čtenářské úlohy k pověsti Koudelecký hrad pro žáky 1. a 2. stupně ZŠ

Příklady řešení některých úloh najdeš na webové stránce uvedené dole na tomto listě, pokud ne, zvládneš to sám/sama.

Doplň křížovku. Odpovědi najdeš v textu pověsti.

1. Jaké město Holice údajně předčí, až se najde ztracený zvon?
2. Co vykopali v lese Janatce při těžbě dřeva?
3. Co kromě zlaté lžičky našli na jižním svahu?
4. Kolik chalup dnes stojí na západní straně koudeleckého kopce?
5. Jaké zvíře ohrožovalo chodce na cestě mezi Koudelkou a Velinami?
6. Jak se jmenoval pán z Frimburka a majitel holického hradu?

Tajenka _____ je smyšlený příběh, který má pravdivý základ.
Vypráví o historických postavách, místech a událostech.

Vypiš z textu, jaké nálezy ukazují na existenci hradu na Koudelce, a přiřaď je k místu.

Janatka _____

_____

Západní strana kopce _____

_____

Jižní strana kopce _____

_____

